

Wymagania programowe dla przedmiotu PODSTAWY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

(do podręcznika Wydawnictwa Szkolnego PWN „Przedsiębiorczość na czasie”)

klasa 1 LO

Dział /temat	Szczegółowe cele kształcenia i wychowania/wymagania
Dział 1: Obserwuję gospodarke rynkową	
Pieniądz w gospodarce rynkowej – czyli jak ułatwić handel	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcia: pieniądz, pieniądz gotówkowy, pieniądz elektroniczny, pieniądz bezgotówkowy (K)* – potrafi opowiedzieć historię pieniądza (P) – dostrzega różnicę pomiędzy kartą płatniczą a kredytową (P) – charakteryzuje funkcje pieniądza (P) – identyfikuje cechy pieniądza (P) – wskazuje obecnie używane formy pieniądza (P)
Historia pieniądza – czyli od czego się zaczęło	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcia: barter, bank, bank centralny, stopa procentowa (K), stopa rezerw obowiązkowych, operacje otwartego rynku (P) – rozumie przyczyny powstania banków (K) – zna rolę banku centralnego w gospodarce (P) – wymienia poszczególne elementy systemu bankowego i charakteryzuje ich rolę (P) – wie, który bank jest bankiem centralnym w Polsce (K) – opisuje funkcje banku centralnego (R) – charakteryzuje ekspansywną i restrykcyjną politykę pieniężną (R)
Obieg okrężny – czyli teatr gospodarki	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: gospodarstwo domowe, przedsiębiorstwo, dobra, usługi, rynek, rynek dóbr i usług, rynek zasobów (P) – rozumie zasady funkcjonowania rynku (P) – dokonuje podziału rynku ze względu na różne kryteria (R) – klasyfikuje rodzaje zasobów (K) – określa rodzaje zasobów niezbędnych do produkcji określonych dóbr (K) – dostrzega zależności pomiędzy podmiotami gospodarki w obiegu okrężnym (P) – omawia przepływ strumienia pieniężnego oraz strumienia dóbr i usług w obiegu okrężnym (R)
Równowaga rynkowa – czyli o najlepszym rozwiązaniu	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcia: popyt, podaż, cena i równowaga rynkowa (K) – rozumie proces ustalania ceny (P) – potrafi narysować i zinterpretować wykresy: popytu, podaży i równowagi rynkowej (P) – wymienia czynniki wpływające na popyt i podaż (R) – wyjaśnia, czym jest cenowa elastyczność popytu (R) – dostrzega powiązania między swoimi działaniami a funkcjonowaniem rynku (D) – kształtuje swój pogląd na temat zachowań, z którymi spotyka się na rynku (D)
Dział 2: Żyję w gospodarstwie domowym	
Ja i moje potrzeby – czyli jaki jestem	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: osobowość, potrzeba (K) – rozróżnia typy osobowości zgodnie z ich klasyfikacją (R) – wskazuje cechy osoby przedsiębiorczej (P) – odnosi cechy osoby przedsiębiorczej do samego siebie (R) – odróżnia potrzeby niższego i wyższego rzędu (K) – klasyfikuje potrzeby zgodnie z hierarchią A. Maslowa (P) – potrafi wyznaczyć cel własnych działań (R) – dostrzega motywy własnego działania (D)
Budżet domowy – czyli o relacjach dochodów i wydatków	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: koszt alternatywny, gospodarstwo domowe, budżet gospodarstwa domowego, nadwyżka budżetowa, deficyt budżetowy, dochody gospodarstwa domowego, wydatki gospodarstwa domowego (K) – rozumie zależność między potrzebami członków gospodarstwa domowego a planowaniem budżetu rodziny (P) – potrafi sklasyfikować rodzaje dochodów gospodarstw domowych (P)

Dział /temat	Szczegółowe cele kształcenia i wychowania/wymagania
	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi sklasyfikować rodzaje wydatków gospodarstw domowych (P) – zna sposoby zapobiegania deficytowi w budżecie domowym (R) – planuje budżet własnego gospodarstwa domowego z uwzględnieniem potrzeb wszystkich członków rodziny (R) – prezentuje efekty własnej pracy na forum klasy (D)
Kredyt – czyli sposób na duże pieniądze	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcia: kredyt, pożyczka, zdolność kredytowa, żyrant (K) – dostrzega różnicę między kredytem i pożyczką (K) – charakteryzuje różne rodzaje kredytów (P) – przedstawia czynniki wpływające na wybór kredytu (R) – podejmuje decyzję związaną z wyborem najkorzystniejszego dla siebie kredytu (R) – oblicza koszt kredytu (R)
Inne usługi bankowe – czyli co jeszcze oferują banki	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi zidentyfikować usługi świadczone przez banki komercyjne (K) – rozpoznaje prawidłowy numer rachunku bankowego (P) – oblicza kapitalizację odsetek (K) – wymienia czynniki wpływające na wybór banku (P) – dostrzega różnicę między kontem osobistym, oszczędnościowym a lokatą bankową (K) – wybiera najkorzystniejszą dla niego ofertę banków (R)
Inwestowanie – czyli jak pomnożyć pieniądze	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: inwestowanie, oszczędzanie, inwestycje rzeczowe i finansowe, spekulacja, obligacje, akcje, waluty obce, jednostki funduszy inwestycyjnych (K) – rozumie zależność pomiędzy zyskiem a ponoszonym ryzykiem (P) – odróżnia oszczędzanie od inwestowania (K) – podaje przykłady inwestycji rzeczowych (K) – potrafi scharakteryzować rodzaje inwestycji rzeczowych oraz określić ich wady i zalety (P) – podaje przykłady inwestycji finansowych, w tym akcji, obligacji, walut, produktów strukturyzowanych (P) – potrafi scharakteryzować rodzaje inwestycji finansowych oraz określić ich wady i zalety (R) – wybiera najkorzystniejszą dla siebie formę inwestowania (D) – dostrzega konieczność inwestowania w siebie (R) – dostrzega możliwość inwestowania poprzez założenie i prowadzenie własnego przedsiębiorstwa (D) – aktywnie pracuje w grupie (D) – prezentuje wyniki pracy grupy na forum klasy (D)
Giełda Papierów Wartościowych – czyli ryzykowny sposób na duże pieniądze	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: giełda papierów wartościowych, papiery wartościowe, rynek pierwotny i wtórny, rynek podstawowy i równoległy, kurs akcji, indeks giełdowy, dywersyfikacja portfela, rachunek inwestycyjny, zlecenie, hossa, bessa (K) – rozumie zasady przepływu pieniędzy w gospodarce za pośrednictwem rynku kapitałowego (P) – zna zasadę ustalania kursu akcji (P) – potrafi scharakteryzować instytucje rynku kapitałowego (R) – czyta informacje zawarte w cenie giełdowej (R) – nazywa i charakteryzuje podstawowe indeksy giełdowe (P) – omawia kolejne działania, które należy podjąć, aby zainwestować na giełdzie papierów wartościowych (P) – wyszukuje informacje niezbędne do wyboru spółki giełdowej (R) – dostrzega ryzyko inwestowania na giełdzie papierów wartościowych (K) – pogłębia swoją wiedzę i umiejętności (W)
Fundusze inwestycyjne – czyli dla każdego coś dobrego	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: fundusz inwestycyjny (K), jednostka uczestnictwa, certyfikat inwestycyjny, umorzenie jednostki (P) – charakteryzuje poszczególne typy funduszy inwestycyjnych (P) – dostrzega korzyści i zagrożenia płynące z powierzenia swoich pieniędzy specjalistom (P) – dostrzega zależność między zyskiem a ryzykiem podczas inwestowania w fundusze inwestycyjne (P) – wybiera najlepszy dla siebie fundusz w warunkach symulowanych (R)
PIT – czyli każdy z nas płaci podatek od dochodów	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: PIT, przychody, koszt uzyskania, dochód, odliczenia podatkowe, skala podatkowa (K) – potrafi obliczyć kwotę podatku dochodowego PIT na podstawie skali podatkowej (P) – umie wybrać odpowiednią deklarację podatkową PIT (P) – wypełnia deklarację podatkową PIT (R)

Dział /temat	Szczegółowe cele kształcenia i wychowania/wymagania
	<ul style="list-style-type: none"> – znajduje informacje dotyczące obowiązujących stawek podatkowych i odliczeń (K) – dostrzega konieczność rzetelnego wypełniania deklaracji PIT (K)
Prawa konsumenta – czyli co powinno się wiedzieć, robiąc zakupy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: prawo do bezpieczeństwa, prawo do ochrony zdrowia, prawo do informacji, prawo do ochrony interesu ekonomicznego, prawo do reprezentowania (K) – wymienia instytucje wspierające konsumenta i określa zakres ich działania (P) – rozpoznaje informacje umieszczane na opakowaniach towarów (K) – wymienia obowiązki ciężące na sprzedawcy i producencie wynikające z praw konsumenta do rzetelnej informacji (K) – wymienia organizacje pozarządowe chroniące prawa konsumenta(R)
Reklamacja – czyli korzystam ze swoich praw	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: reklamacja, niezgodność towaru z umową, gwarancja, asertywność (K) – potrafi określić, kiedy towar jest niezgodny z umową (P) – wyjaśnia różnicę pomiędzy uprawnieniami z tytułu niezgodności towaru z umową oraz gwarancji (P) – potrafi przygotować i złożyć pisemną reklamację (R) – rozpoznaje zachowania uległe, agresywne i asertywne (K) – poprawnie argumentuje swoje racje podczas dochodzenia swoich praw (R)
System ubezpieczeń – czyli o myśleniu na przyszłość	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcie: ubezpieczenie (K) – charakteryzuje różnego rodzaju ubezpieczenia (P) – rozumie celowość ubezpieczania się (P)
Emerytura – czyli pieniądze na „jesień życia”	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcia: system emerytalny, stopa zastąpienia (K) – rozumie zasady funkcjonowania systemu emerytalnego w Polsce (P) – zna budowę systemu emerytalnego (P) – ma świadomość tego, iż o wysokość emerytury powinno się dbać od samego początku aktywności zawodowej (K)
Dział 3:	Chcę być pracownikiem
Sztuka autoprezentacji – czyli prezentuję moje mocne strony	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: mocne i słabe strony, analiza SWOT, autoprezentacja (K) – określa swoje mocne i słabe strony za pomocą analizy SWOT (P) – definiuje rodzaje autoprezentacji (K) – określa metody stosowane w autoprezentacji (R) – dokonuje autoprezentacji na forum klasy (D) – świadomie ocenia własne możliwości i potrafi je zaprezentować (D)
CV i list motywacyjny – czyli autoprezentacja na papierze	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: CV, list motywacyjny, Europass CV (K) – wskazuje cechy wiarygodnego ogłoszenia o pracę (K) – rozumie rolę CV i listu motywacyjnego (P) – potrafi przygotować CV i list motywacyjny w odpowiedzi na ofertę pracy (R) – potrafi wypełnić formularz Europass CV (R) – widzi konieczność planowania swojej kariery zawodowej (D) – dostrzega wagę zdobywania doświadczeń zawodowych na etapie szkoły ponadgimnazjalnej (D)
Komunikacja interpersonalna – czyli jak porozumieć się z innymi	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: komunikacja interpersonalna, komunikacja werbalna i niewerbalna, „mowa ciała”, parajęzyk, bariery komunikacyjne (K) – potrafi zidentyfikować elementy komunikacji werbalnej i niewerbalnej (P) – omawia proces komunikacji interpersonalnej (P) – identyfikuje bariery komunikacyjne w symulowanych i rzeczywistych sytuacjach oraz potrafi je niwelować(R) – sprawnie komunikuje się z innymi (R)
Rozmowa kwalifikacyjna – czyli jak przekonać do siebie pracodawcę	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: rozmowa kwalifikacyjna, portfolio (K) – potrafi przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej (P) – przygotowuje odpowiednie dokumenty oraz portfolio (R) – zwraca uwagę na elementy komunikacji niewerbalnej podczas rozmowy kwalifikacyjnej (D)
Formy zatrudnienia i wynagradzania – czyli co jest dla mnie najlepsze	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi rozróżnić formy zatrudnienia (K) – opisuje charakterystyczne cechy form zatrudnienia (P) – wymienia i definiuje różne formy wynagrodzenia (K)

Dział /temat	Szczegółowe cele kształcenia i wychowania/wymagania
	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie wagę legalnego zatrudnienia (K) – dostrzega różnice pomiędzy różnymi formami zatrudnienia (P) – ma świadomość wad i zalet różnych form zatrudnienia (R) – oblicza własne wynagrodzenie brutto i netto na prostych przykładach (P)
Prawa i obowiązki pracodawcy i pracownika – czyli o prawie i regulaminach	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia prawa i obowiązki pracownika (P) – wymienia prawa i obowiązki pracodawcy (P) – definiuje pojęcie regulaminu pracy (P)
Dział 4:	Zakładam przedsiębiorstwo
Moje małe przedsiębiorstwo – czyli od pomysłu do realizacji	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: przedsiębiorca, przedsiębiorstwo, działalność gospodarcza (K) – dostrzega zalety i wady prowadzenia własnego przedsiębiorstwa (P) – określa cel działalności gospodarczej (P) – zna sposoby pozyskiwania funduszy na działalność gospodarczą (R) – charakteryzuje czynniki sprzyjające sukcesowi (D) – zna czynniki wpływające na porażkę przedsiębiorstwa (D)
Inne przedsiębiorstwa w gospodarce – czyli o różnorodności form	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: mikroprzedsiębiorstwo, małe przedsiębiorstwo, średnie przedsiębiorstwo (P) – rozumie rolę małych i średnich przedsiębiorstw w gospodarce (K) – wymienia rodzaje przedsiębiorstw (P) – charakteryzuje poszczególne spółki osobowe i kapitałowe (R) – dostrzega różnicę pomiędzy osobą fizyczną i prawną (K) – podejmuje decyzję o wyborze najlepszej dla siebie formy prowadzenia działalności gospodarczej(D) – aktywnie pracuje w grupie (D)
Działania marketingowe – czyli jak sprzedać produkt	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcia: marketing mix, dystrybucja, produkt (K) – potrafi wymienić kryteria niezbędne przy tworzeniu segmentu docelowego (P) – rozumie sens ustalania segmentu docelowego (P) – opisuje działania składające się na promocję w przedsiębiorstwie (R)
Reklama – czyli jak wpłynąć na decyzję klienta	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcie: reklama(K) – dokonuje podziału reklamy ze względu na różne kryteria(P) – odróżnia elementy perswazyjne od informacji zawartych w reklamach (K) – rozumie mechanizm oddziaływania reklamy na konsumenta (K) – analizuje ogłoszenia reklamowe (R) – tworzy proste ogłoszenie reklamowe wg własnej koncepcji(D)
Majątek w firmie – czyli podstawowe dokumenty finansowe	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcia: bilans, aktywa, pasywa, aktywa trwałe, aktywa obrotowe, kapitał własny, kapitał obcy (K) – wymienia elementy składowe aktywów (P) – wymienia elementy składowe pasywów (P) – rozumie zasadę bilansową (P) – zna konsekwencje niezrównoważonego bilansu (R) – rozumie znaczenie rachunku zysków i strat oraz przepływów pieniężnych dla oceny kondycji finansowej przedsiębiorstwa (D)
Opłacalność działalności gospodarczej – czyli o progu rentowności	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia przychody możliwe do osiągnięcia przez przedsiębiorstwo (K) – potrafi sklasyfikować i zdefiniować koszty przedsiębiorstwa (K) – oblicza próg rentowności (P) – wskazuje zysk lub stratę w przedsiębiorstwie (P) – rozumie pojęcie progu rentowności oraz potrzebę stosowania tego wskaźnika w przedsiębiorstwie (P) – oblicza wskaźniki rentowności: wskaźnik rentowności aktywów, kapitału własnego, przychodów i wskazuje ich wagę w analizie funkcjonowania przedsiębiorstwa (R)

Dział /temat	Szczegółowe cele kształcenia i wychowania/wymagania
Biznesplan – czyli plan działania mojego przedsiębiorstwa	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia sytuacje, w których niezbędne jest stworzenie biznesplanu (K) – charakteryzuje mikro (P) i makrootoczenie (R) przedsiębiorstwa – opisuje funkcje biznesplanu w przedsiębiorstwie (K) – potrafi sporządzić analizę SWOT wybranego przedsięwzięcia (P) – potrafi napisać uproszczony biznesplan (R)
Menedżer w firmie – czyli o kierownikach słów kilka	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje obowiązki i umiejętności na poszczególnym szczeblu zarządzania (P) – opisuje różne style zarządzania (P) – ocenia zastosowanie różnych stylów kierowania w zależności od rodzaju przedsiębiorstwa i przedmiotu działalności (R) – charakteryzuje rodzaje decyzji (D) – omawia etapy podejmowania decyzji tworzy proste drzewko decyzyjne (P)
Współpraca między pracownikami – czyli o pracy grupowej	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcia: rola, efekt synergii, syndrom grupowego myślenia (K) – wymienia cechy charakteryzujące grupę (P) – charakteryzuje role grupowe (R) – zna i stosuje w praktyce zasady pracy grupowej (D) – potrafi zorganizować pracę zespołu (D) – tworzy proste harmonogramy pracy (P) – zna przyczyny zakłóceń w procesie komunikacji między pracownikami (R) – dostrzega wady i zalety zarówno pracy zespołowej, jak i indywidualnej, rozumie, z czego one wynikają (R)
Negocjacje – czyli o rozwiązywaniu konfliktów	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcia: konflikt, arbitraż, negocjacje (K) – wymienia zasady negocjacji (P) – opisuje różne techniki negocjacji (R) – rozpoznaje role członków zespołu negocjacyjnego (D)
Dział 6: Jestem etyczny	
Etyczne przedsiębiorstwo – czyli o uczciwości wobec kontrahentów	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: etyka, kodeks etyczny (K), interesariusz (P), outplacement (R) – podaje przykłady etycznych działań przedsiębiorstwa wobec interesariuszy (P) – rozpoznaje etyczne i nieetyczne działania (K) – rozumie znaczenie uczciwości w pracy i konieczność stosowania zasad etycznych w aspekcie działalności przedsiębiorstwa - prezentuje swoje poglądy na forum klasy (D) – czynnie uczestniczy w dyskusji i poprawnie przytacza argumenty (D)
Mobbing – czyli o terrorze w pracy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: mobbing, mobber, ofiara mobbingu (K) – rozpoznaje zachowania mobbingowe (P) – zna sposoby przeciwdziałania mobbingowi (R)
Uczciwe państwo – czyli o rozwiązywaniu problemów etycznych	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie: szara strefa (K) – charakteryzuje cechy i obszary działalności etycznego państwa (P) – wskazuje przyczyny powstania szarej strefy w gospodarce (R) – wyjaśnia pojęcie korupcji (K) – charakteryzuje i podaje przykłady form korupcji (R)
Dział 7: Widzę problemy ekonomiczne państwa	
Rola państwa w gospodarce – czyli czego oczekują obywatele	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcia: subwencja, dotacja, wewnętrzne funkcje państwa, zewnętrzne funkcje państwa, dobra publiczne (P) – rozróżnia wewnętrzne i zewnętrzne funkcje państwa (P) – wymienia wewnętrzne i zewnętrzne funkcje państwa (R) – tłumaczy zależność między funkcjami państwa a wydatkami budżetowymi (R) – interpretuje Wskaźnik Wolności Gospodarczej (R)
Budżet państwa – czyli skąd państwo ma pieniądze	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – definiuje pojęcia: budżet państwa, podatek, wartość dodana, dług publiczny, deficyt budżetowy (K) – potrafi wymienić najważniejsze przychody i wydatki z budżetu państwa (P) – klasyfikuje podatki (P)

Dział /temat	Szczegółowe cele kształcenia i wychowania/wymagania
	– rozumie celowość funkcjonowania podatków w państwie (R) – oblicza podatek VAT (R) – rozumie istotę rzetelnego rozliczania się z podatków (D)
Inflacja – czyli o sytuacji, kiedy pieniądza jest za dużo	Uczeń: – definiuje pojęcie inflacji (K) – klasyfikuje rodzaje inflacji według różnych kryteriów (P) – potrafi odnaleźć informacje dotyczące aktualnego poziomu inflacji w Polsce i na świecie – wie, jakie skutki niesie za sobą inflacja (R) – rozumie wpływ inflacji na obieg okrężny i funkcjonowanie gospodarki (D) – wymienia metody walki z inflacją (D)
Bezrobocie – czyli o niedoskonałości rynku pracy	Uczeń: – definiuje pojęcia: bezrobocie, popyt na rynku pracy, podaż na rynku pracy (K) – charakteryzuje różne rodzaje bezrobocia (P) – wymienia przyczyny powstawania zjawiska bezrobocia (P) – potrafi odnaleźć informacje dotyczące aktualnego poziomu bezrobocia w Polsce i na świecie – oblicza stopę bezrobocia (R) – rozumie status bezrobotnej (K) – zna różne metody walki z bezrobociem (R)
Rozwój gospodarczy państwa – czyli o miernikach ekonomicznych	Uczeń: – wyjaśnia pojęcia: wzrost gospodarczy, rozwój gospodarczy, dobra pośrednie, dobra finalne, nominalny PKB, realny PKB (K) – zna podstawowe wskaźniki wzrostu gospodarczego: PKB, PKB per capita, PNB (P) – zna zasadę pomiaru PKB (P) – rozumie ograniczoność wskaźnika PKB przy porównaniu jakości życia obywateli w różnych państwach (R) – charakteryzuje cykl koniunkturalny (P)
Dział 8: Dostrzegam światowe tendencje gospodarcze	
Gospodarowanie – czyli o systemach ekonomicznych	Uczeń: – wyjaśnia, jak przebiega proces gospodarowania (P) – wymienia cechy systemów ekonomicznych (R) – omawia transformację gospodarczą Polski po 1989 r. (D)
Handel międzynarodowy – czyli o korzyściach wymiany międzynarodowej	Uczeń: – definiuje pojęcia: handel zagraniczny, import, eksport, kurs walutowy (K) – rozumie korzyści, jakie płyną z handlu zagranicznego (P) – charakteryzuje poszczególne rodzaje kursów walutowych (R) – rozumie korzyści i problemy wynikające z handlu zagranicznego (D)
Globalizacja – czyli o tendencjach rozwoju gospodarki	Uczeń: – definiuje pojęcia: integracja gospodarcza, globalizacja (P), outsourcing, offshoring (R) – wskazuje przejawy globalizacji we współczesnym świecie (R) – dostrzega korzyści i negatywne skutki globalizacji (D)
Dział 9: Sprawdzam się w działaniu	
Teoria i praktyka – czyli projekty uczniowskie	Uczeń: – zna i stosuje techniki twórczego rozwiązywania projektów (D) – stosuje w praktyce zasady negocjacji(D) – planuje działania w grupie(D) – współpracuje w grupie(D) – sporządza harmonogram przedsięwzięcia(D)

*K - konieczne P - podstawowe R - rozszerzające D - dopełniające

W zależności od metod i technik edukacyjnych oraz treści nauczania w kształceniu w zakresie podstaw przedsiębiorczości nauczyciel może zastosować różnorodne sposoby sprawdzania osiągnięć ucznia, tj.:

Wypowiedzi ustne

- omówienie przebiegu i wyników pracy grupy podczas zajęć dydaktycznych,
- argumentacja podczas prowadzonej dyskusji, debaty,
- referowanie zagadnień w oparciu o przygotowaną indywidualnie lub zespołowo prezentację,
- prezentacja scenek na zadany temat np. rozmowa kwalifikacyjna,
- autoprezentacja;

Prace pisemne

- samodzielne opracowanie notatki z lekcji,
- samodzielne lub zespołowe opracowanie prezentacji na wskazany lub wybrany temat,
- rozwiązywanie testów z zadaniami otwartymi i zamkniętymi,
- sporządzenie raportu z realizacji indywidualnej lub zespołowej projektu,
- opracowanie planu projektu, plakatu i inne prace związane z udziałem w zespole zadaniowym.

W ocenianiu ważną rolę odgrywa samoocena i opinia członków grupy, w której pracuje uczeń.

Oceny uzyskiwane przez uczniów wynikają bezpośrednio ze sformułowanych przez nauczyciela wymagań dla danego poziomu i tak:

- ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:
  - opanował wiadomości i umiejętności wykraczające poza program nauczania - sprostą wymaganiom K + P + R + D,
  - wykazuje się szczególną aktywnością i kreatywnością w pracy na lekcjach i podejmuje inicjatywy poza szkołą, sprawnie kieruje pracą grupy,
  - samodzielnie pogłębia swe wiadomości;
- ocenę **bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:
  - w pełnym zakresie opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania - sprostą wymaganiom K + P + R + D,
  - jest aktywny w czasie zajęć lekcyjnych i dobrze oceniany przez grupę,
  - samodzielnie rozwija wiadomości i umiejętności;
- ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:
  - w stopniu zadowalającym opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania - sprostą wymaganiom K + P + R,
  - widoczna jest jego aktywność w wybranych formach działania, wywiązuje się z podjętych zadań;
- ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:
  - opanował w podstawowym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania - sprostą wymaganiom K + P,
  - wywiązuje się z podjętych działań, sprawnie współpracuje z grupą;
- ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:
  - opanował minimum wiadomości i umiejętności określone programem nauczania - sprostą wymaganiom K,
  - przy pomocy innych członków grupy lub nauczyciela wywiązuje się z powierzonych zadań;
- ocenę **niedostateczną** otrzymuje uczeń, który:
  - nie opanował minimum wiadomości i umiejętności określone programem nauczania - nie sprostą wymaganiom K,
  - nie wykazuje aktywności i chęci współpracy z grupą;

Anna Janczewska